

Rytų kaimynystės atspindžiai

Informacinė svarbiausių Rytinės kaimynystės įvykių apžvalga

Nr. 4 (9) // 2010 03 20-04 12

EESC

Rytų Europos studijų centras

JAV ir Rusija pasirašė strateginės ginkluotės mažinimo sutartį

Kovo 18 -19 dienomis JAV valstybės sekretorė Hillary Clinton lankėsi Maskvoje, kur susitiko su Rusijos prezidentu Dmitrijumi Medvedevu bei ministru pirmininku Vladimiru Putinu. Susitikimo metu akcentuota, kad JAV ir Rusijos santykiai šiuo metu yra geri, o dvišalių santykių „perkrovimo“ procesas vyksta sėkmingai. Balandžio 8 dieną Prahoje JAV ir Rusija pasirašė naują Strateginės puolamosios ginkluotės mažinimo sutartį (START). Naujojoje START sutartyje abi šalys įsipareigojo sumažinti kovinių galvučių kiekį beveik trečdaliu - iki 1550 vienetų, o jų nešėjų skaičių - iki 700

(JAV nurodo turinčios apie 2200 branduolinių kovinių galvučių, o Rusija apie 3000). Priminsime, kad 1991 m. tarp JAV ir tuometinės SSRS pasirašyta START sutartis nustojo galioti dar 2009 metų gruodžio 5 dieną. Iš pradžių naują susitarimą buvo planuojama pasirašyti iš karto, tačiau iki šiol abi šalys negalėjo susitarti dėl tam tikrų susitarimo nuostatų. Sutartis pasirašyta balandžio 8 d., t.y. iki balandžio 12 d. Vašingtone vyksiančios branduolinio saugumo konferencijos, kurioje dalyvaus ir Rusijos prezidentas D. Medvedevas. Pasak ekspertų, START sutarties pasirašymo vieta neatsitiktinai pasirinkta Praha. Manoma, jog šiuo sprendimu JAV siekia bent dalinai kompensuoti Čekijai savo atsisakymą dislokuoti Čekijoje JAV priešraketinės gynybos sistemos komponentus. Be to, START sutarties pasirašymo vieta pasirinkdama Prahą, JAV administracija simboliškai pademonstravo savo branduolinio nusiginklavimo politikos tęstinumą – dar 2009 m. balandžio pradžioje, viešėdamas Prahoje, JAV prezidentas B. Obama pirmą kartą išdėstė savo požiūrį į ginkluotės kontrolės ir branduolinių medžiagų neplatavimo problemą. Priminsime, kad tiek Ukraina, tiek Rusija START sutartį siūlė pasirašyti Kijeve, tačiau šis variantas netiko JAV – Vašingtonas kol kas linkęs atsargiai vertinti naujosios Ukrainos vyriausybės vidaus ir užsienio politikos sprendimus. Pasak ekspertų, nauja START sutartis taps paskutiniąja Šaltojo karo epochos sutartimi, nes branduolinis saugumas daugiapoliame pasaulyje jau negalės būti garantuojamas vien tik dvišaliais Rusijos ir JAV susitarimais.

■ Parengta remiantis: *Kommersant.ru, Lenta.ru, Vremya.ru*
(Nuotrauka iš RIA Novosti)

Ukraina siūlo Rusijai bendradarbiavimą mainais už dujų kainų mažinimą

Kovo 25 dieną Ukrainos ministras pirmininkas Nikolajus Azarovas lankėsi Maskvoje, kur susitiko su Rusijos ministru pirmininku Vladimiru Putinu. Susitikimo metu buvo aptartas klausimas dėl gamtinių dujų tiekimo kainų mažinimo Ukrainai. Priminsime, kad Ukrainos ir Rusijos derybos dėl dujų kainų mažinimo prasidėjo kovo 23 dieną, kai Ukrainos kuro ir energetikos ministras Jurijus Boiko bei Ukrainos valstybinės naftos ir dujų kompanijos „Naftogaz“ valdybos pirmininkas Jevgenijus Bakulinas Maskvoje susitiko su „Gazprom“ vadovu Aleksejumi Milleriu. Dvišales derybas dėl gamtinių dujų kainos peržiūros inicijavo Ukraina, prašydama Rusijos peržiūrėti 2009 metų vasario 19 d. pasirašytą

Rusijos „Gazprom“ ir Ukrainos „Naftogaz“ kompanijų susitarimą dėl gamtinių dujų tiekimo Ukrainai ir tranzito kainų 2009-2019 m. laikotarpiu. Priminsime, kad nuo 2010 m. Rusijos dujų kompanija „Gazprom“ numato suvienodinti gamtinių dujų, tiekiamų Ukrainai, kainą su kitų Europos valstybių mokama kaina. Derybų metu Ukraina pateikė Rusijai pasiūlymą atnaujinti dujų transportavimo konsorciumo projektą, kuris buvo pradėtas dar 2003 metais, tačiau žlugo, šalims taip ir nesugebėjus susitarti. Ukrainos siūlomam dujų transportavimo konsorciumui būtų perduota valdyti visa Ukrainos dujų transportavimo sistema, o po 33,3 % konsorciumo akcijų atitektų Rusijos „Gazprom“, Ukrainos „Naftogaz“ kompanijoms ir ES. Mainais į konsorciumo sukūrimą Ukraina tikisi, jog Rusija sumažins gamtinių dujų pardavimo Ukrainai kainą iki tokio tarifo, kokį moka Baltarusija, t.y. iki 168\$ už 1 tūkst. kubinių metrų dujų (šiuo metu Ukraina moka 305\$, o nuo šių metų balandžio kaina turėtų pakilti iki 320\$). Priminsime, kad mainais į mažesnes importuojamų iš Rusijos gamtinių dujų kainas Baltarusija perleido Rusijai 50 proc. savo dujų transportavimo sistemos, tuo tarpu Ukraina siūlo tik 33,3 %. Be to, Baltarusija įstojo į Rusijos, Baltarusijos ir Kazachstano Muitų sąjungą. Pasak V. Putino, būtent Baltarusijos prisijungimas prie Muitų sąjungos lėmė mažesnes dujų kainas Baltarusijai. Prognozuojama, jog mažesnio kainų tarifo taikymas Ukrainai sumažintų „Gazprom“ pelną apie 2,5 mlrd. JAV dolerių, tačiau Ukraina pareiškė, kad ji yra pasirengusi kompensuoti „Gazprom“ nuostolius, leisdama „Gazprom“ tiesiogiai tiekti dujas Ukrainos vidaus rinkai (šiuo metu visos importuojamos dujos pasiekia Ukrainos vartotojus netiesiogiai, o per tarpininkę „Naftogaz“, kuri perparduoda dujas padidindama kainą 1 JAV doleriu už tūkst. kubinių metrų dujų). Rusijai nesutikus peržiūrėti tiekiamų gamtinių dujų kainos, Ukraina pagrasino, kad nutrauks atsiskaitymą už gamtines dujas. Visgi, „Gazprom“ nuomone, nėra jokių objektyvių priežasčių, dėl kurių 2009 metų Rusijos ir Ukrainos susitarimas dėl gamtinių dujų tiekimo turėtų būti peržiūrėtas. Ekspertų nuomone, dvišalėse derybose dėl tiekiamų gamtinių dujų kainos mažinimo ir dujų transportavimo konsorciumo sukūrimo Rusija tikisi didesnių nuolaidų iš Ukrainos (viena tokių nuolaidų galėtų būti Rusijos verslo apsaugos Ukrainoje garantijos). Ukrainai šiuo metu yra ypač svarbu sumažinti dujų kainas bei grąžinti savo kaip patikimos dujų tranzito šalies įvaizdį, kadangi, pradėjus veikti „Pietų srovės“ ir „Šiaurės srovės“ dujotiekiams, Ukrainos kaip gamtinių dujų tranzito valstybės svarba sumažės. Siekdama pritraukti Rusijos dėmesį energetikos srityje, Ukraina demonstruoja savo pasirengimą daryti įvairias nuolaidas kitose svarbiuose bendradarbiavimo su Rusija srityse. Ukrainos prezidentas Viktoras Janukovičius jau įvardino Maskvą dominančias temas, kurios bus aptartos šių metų gegužės mėnesį Rusijos ir Ukrainos vadovų susitikime. Tai sienų tarp abiejų valstybių demarkavimas, bendradarbiavimas lėktuvų statybos, atominės energetikos srityse, Rusijos investicijų pritraukimas ir kt. Šio susitikimo metu Ukraina tikisi pasirašyti reikiamus dokumentus dėl dujų kainų sumažinimo. Pasak ekspertų, tikėtina, jog Ukraina gali būti priversta nusileisti Rusijos reikalavimams bei įstoti į Rusijos, Baltarusijos ir Kazachstano kuriamą Muitų sąjungą, o tai prieštarautų tiek esamai Ukrainos narystei Pasaulio prekybos organizacijoje (PPO), tiek kuriamos laisvos prekybos erdvės su ES projektui.

■ Parengta remiantis: Kommersant.ru, News.ru, Regnum.ru
(Nuotrauka iš The Moscow Times)

Baltarusija apskundė Rusiją NVS ekonominiam teismui

Kovo 25 d. Baltarusijos teisingumo ministerija pranešė, kad Baltarusija kreipėsi į Eurazijos ekonominės bendrijos (EvrAzEs) teismo funkcijas vykdančių Nepriklausomų valstybių sandraugos (NVS) ekonominį teismą dėl Rusijos taikomų muitų naftos produktams. Ieškinyje teigiama, jog nuo 2010 metų sausio 1 dienos naftos produktai, iš Rusijos tiekiami Baltarusijos naftos perdirbimo įmonėms yra neteisėtai apmokestinami. Priminsime, kad šių metų pradžioje tarp Baltarusijos ir Rusijos kilo taip vadinamas „naftos“ karas. Rusijai nuo 2010 m. sausio 1 d. apmokestinus į Baltarusiją eksportuojamą naftą, Baltarusija pradėjo blokuoti bendros su Rusija ir Kazachstanu Muitų sąjungos kūrimo procesus (Muitų sąjunga turėtų pradėti veikti nuo 2010 m. liepos 1 d.). Sausio 27 d. buvo pasiektas Baltarusijos ir Rusijos susitarimas,

nustatantis neapmokestinamos naftos kvotą (6,3 mln. tonų per metus) su sąlyga, kad ši eksportuojamos rusiškos naftos dalis bus skirta Baltarusijos vidaus poreikiams. Likusiai naftos eksporto į Baltarusiją apimčiai (14-15 mln. tonų per metus) bus naikinamos mokesstinės lengvatos. Aukščiau minėtas Baltarusijos kreipimasis į NVS ekonominį teismą neturi precedento, o Teismo sprendimas bus privalomas, kadangi taip yra nurodyta susitarime dėl teismo statuso. Manoma, kad ieškinio svarstymas užtruks ne mažiau kaip 6 mėnesius. Pasak ekspertų, Baltarusijos skundas į NVS ekonominį teismą yra Rusijos ir Baltarusijos nesutarimų dėl aibės klausimų tęsinys, tarp jų ginčas dėl Abchazijos ir Pietų Osetijos pripažinimo, Baltarusijos prezidento Aleksandro Lukašenkos atsisakymas perduoti Baltarusijos naftos perdirbimo įmones Rusijos investoriams jų siūlomomis kainomis. Teisinis konfliktų sprendimo būdas yra naujiena Rusijos ir Baltarusijos energetiniuose santykiuose. Nors Kremliaus atstovai apibūdino tokį Baltarusijos žingsnį kaip „civilizuotą konfliktų sprendimo būdą“, tačiau prognozuojama, jog taikaus sprendimo laukti neverta: Rusija gali reaguoti į šį ieškinį taikydama Baltarusijai sankcijas. Viena iš tokių sankcijų galėtų būti tiekiamų Baltarusijai gamtinių dujų apmokestinimas.

☛ Parengta remiantis: Kommersant.ru, Lenta.ru
(Nuotrauka iš DemocraticBelarus.eu)

Ukrainos prezidento Viktoro Janukovičiaus paradoksas: kaip naujasis Ukrainos prezidentas gali tapti naudingą Europos Sąjungai

Europos užsienio reikalų tarybos (angl. *European Council of Foreign Relations*; ECFR) kovo mėnesį išleistose politikos įgyvendinimo rekomendacijose *Dealing with Yanukovich's Ukraine* (su rekomendacijomis galima susipažinti adresu http://ecfr.3cdn.net/f272ebdb448e969c89_tym6ivzx0.pdf) analitikas Andrew Wilsonas tiria Ukrainos padėtį po naujojo šalies prezidento rinkimų. A. Wilsono nuomone, nors Vakaruose yra susiformavęs įvaizdis, jog rinkimų laimėtojas V. Janukovičius yra prorusiškas politikas, iš tiesų jo išrinkimas ES gali būti labai naudingas. ES svarbu ne tiek paviršinė šalies orientacija į Vakarų ar į Rytus, tačiau Ukrainos politinės sistemos stabilumas ir tai, kad ši šalis išspręstų tokias problemas kaip energetinė priklausomybė nuo Rusijos, karinio saugumo stoka ir oligarchų įtaka. V. Janukovičiaus pranašumas prieš buvusį Ukrainos prezidentą Viktorą Juščenką yra tas, kad jis turi užsitikrinęs Ukrainos rusakalbių gyventojų paramą. ES su V. Janukovičium bendradarbiauti gali būti lengviau, nes sumažės konfrontacijos su Rusija pavojus. ES svarbu suprasti, kad sėkmė arba nesėkmė

santykiuose su Ukraina iš esmės paveiktų ir visą Europos kaimynystės politikos programą. Todėl ES turėtų klausti „kaip Ukraina gali padėti Europai?“, o ne „kaip padėti Ukrainai?“. Savo inauguracinėje kalboje V. Janukovičius apibūdino Ukrainą kaip „tiltą tarp Rytų ir Vakarų“, pabrėžė „europinių vertybių svarbą“, o pirmasis jo užsienio vizitas buvo į Briuselį. Tai parodo kai kurių Europos valstybių nuogaštavimų, kad Ukraina vėl atsisuks į Rusiją, nepagrįstumą. Be to, Ukrainos ekonomika nuo krizės nukentėjo itin smarkiai, todėl Ukrainai yra labai svarbus europinių rinkų platesnis atsivėrimas, santykių su Tarptautiniu valiutos fondu (TVF) plėtra. Be abejo, tam būtinas Ukrainos glaudesnis bendradarbiavimas su ES. ES santykiuose su Ukraina turėtų pasirinkti „dvieismę“ strategiją. ES turėtų bendradarbiauti su Kijevu ir Maskva trišaliu formatu tose srityse, kuriose ES ir Rusijos interesai sutampa (pavyzdžiui, gamtinių išteklių gavybos ir tiekimo ar karinio saugumo užtikrinimo). Tačiau srityse, kuriose ES ir Rusijos interesai išsiskiria (pavyzdžiui, įgyvendinant politines reformas), ES turėtų pateikti Ukrainai patrauklesnį bendradarbiavimo pasiūlymą, nei Rusija. Kalbant apie gamtines dujas, tvirti trišaliai susitarimai galėtų padėti užtikrinti tiek nuolatinės pajamas Rusijai ir Ukrainai, tiek nuolatinį dujų tiekimą ES. Panaši padėtis ir su kariniu saugumu. Sunku tikėtis, kad Ukraina dabar prisijungtų prie NATO, bet Rusijos vadovaujama Kolektyvinio saugumo sutarties organizacija Ukrainai irgi nėra geriausia perspektyva. Todėl būtinos trišalės derybos, kurios patenkintų visas puses. Tikėtina, kad Vakarams nepavyks sukliudyti V. Janukovičiaus ketinimams pratęsti karinės bazės Kryme nuomą rusams, bet galima bandyti derėtis dėl glaudesnio Ukrainos ir Rusijos bendradarbiavimo su NATO, bendrų projektų vykdymo. ES turėtų būti pasiruošusi spausti Ukrainą politinių reformų klausimu. ES, skirtingai nei Rusijai, politiškai stipri ir efektyvi Ukraina yra daug naudingesnė. Todėl institucijų stiprinimo klausimams turi tekti ypatingas dėmesys. Taip pat Ukraina turėtų suvokti, kad ES siūloma laisvosios prekybos sutartis yra visiškai nesuderinama su Ukrainos ketinimais prisijungti prie Rusijos, Baltarusijos ir Kazachstano Muitų sąjungos. ES turi būti pasiruošusi padėti Ukrainai stabilizuoti padėtį Kryme, skatinti jos bendradarbiavimą su Europos kaimynystės politikos partnere Moldova, užsiimti teigiamo ES įvaizdžio plėtra Ukrainos visuomenėje.

☛ Parengta remiantis: ECFR.eu
(Nuotrauka iš ECFR.eu)

Ar ES ir Rusija turėtų „perkrauti“ savo santykius?

Šių metų vasario pabaigoje Europos reformų centro (angl. *Centre of European Reform*; CER) išleistoje atmintinėje politikams, CER analitikė Katinka Barysch nagrinėja ES santykių su Rusija dinamiką (su atmintine galite susipažinti adresu http://www.cer.org.uk/pdf/pb_eu_russia_22feb10.pdf).

K. Barysch nuomone, nors ES ir Rusijos santykiai pastaruoju metu normalizavosi, tačiau per daug optimistiškiems būti nevertėtų. ES geriau sekasi kalbėti su Rusija, kai valstybės narės laikosi vieningos pozicijos, tačiau ES turėtų aiškiai apsispręsti, kokią poziciją ji turėtų laikytis. Nuo 2008 m. ES pareigūnai vis dažniau siūlo siekti taip vadinamos „Modernizacijos partnerystės“ su Rusija. Kitaip tariant, ES turėtų padėti Rusijai vykdyti būtinas reformas, kurios reikalingos, siekiant sumažinti Rusijos ekonomikos priklausomybę nuo gamtinių išteklių eksporto (pasaulinės ekonominės krizės metu kritusios gamtinių išteklių kainos itin neigiamai paveikė Rusijos ekonomiką). Kita vertus, ES ekonominė pagalba Rusijai dar nereiškia strateginės partnerystės. Nors ES gali padėti Rusijai ekonomiškai sustiprėti, tačiau ES dvišalis bendradarbiavimas su Rusija nebūtinai taps sklandesnis - Rusija nesiekia integruotis į Europos erdvę. Be to, Rusijos valdžiai artimesnė yra reformų „iš viršaus į apačią“ politika, ji nelabai nori imtis veiksmų, kurie skatintų reformas „iš apačios į viršų“ kovos su korupcija, smulkiojo verslo plėtros ir kitose srityse. ES ketinimai padėti Rusijai modernizuotis turi ir pastebimų trūkumų: šie ketinimai dažniausiai grindžiami prielaida, kad pačioje Rusijos politinėje sistemoje ir visuomenėje įvyks teigiamų pokyčių. Tačiau pastarųjų metų tendencijos įrodo, kad

Rusija klimpsta į tam tikrą „brežnevizacijos“ (sąstingio) laikotarpį. Kitose dvišalių santykių srityse ES ir Rusijos partnerystė taip pat stringa. Energetikos srityje daugiausiai problemų kelia tiek ES, tiek Rusijos abejonės dėl energetinių išteklių paklausos ir pasiūlos apimčių. Kiek daugiau perspektyvų galima išvystyti ES ir Rusijos bendradarbiavime aplinkos apsaugoje. Rusija yra ir viena daugiausiai į atmosferą išskiriančių CO₂ šalių, ir viena iš valstybių, kurias globalinis atšilimas paveiks labiausiai, o be ES pagalbos Rusija yra nepajėgi savarankiškai spręsti iškilusias problemas. K. Barysch nuomone, ES ir Rusijos glaudesnis energetinis bendradarbiavimas galėtų prasidėti būtent nuo aplinkosaugos. Visgi didžiausia nesutarimų tarp ES ir Rusijos priežastis yra kaimyninės šalys. Rusija į šias valstybes tradiciškai žvelgia kaip į savo įtakos sritį, todėl labai įtariai vertina ES programas, kurių tikslas yra siekti glaudesnių politinių ir ekonominių ryšių su kaimyninėmis valstybėmis. Šiuo metu vykdomos ES Rytų partnerystės programos trūkumas yra tas, kad ji partnerėms nesuteikia pakankamai paskatų vykdyti esmines reformas. Tačiau kaip tik dabar yra palankus laikas ES Rytų partnerystės programos pokyčiams, kadangi po Rusijos ir Gruzijos karo Rusijos kaimyninės valstybės Rusiją ėmė vertinti daug atsargiau. Taip pat ES turi mažiau kalbėti apie „bendrus interesus“ su Rusija, kadangi Rusijai demokratizacijos procesai, ekonomikos liberalizavimas ar išaldytų konfliktų išsprendimas Rytuose yra kur kas mažiau svarbūs nei ES. Įvertinusi tai, ES turėtų būti pasiruošusi regioninės įtampos augimui, tačiau kartu aiškia parodyti Rusijai, kad yra tam tikros „neliečiamos“ ribos, kurias peržengus Rusija susilauktų ES griežtų sankcijų. ES neturėtų būti toleruojami Rusijos bandymai priskirti kaimynines valstybes „savo interesų sričiai“, o reikėtų siekti, kad pačios kaimyninės valstybės galėtų apsispręsti, su kuo joms geriau gilinti bendradarbiavimą. Taip pat ES turėtų suvokti, kad kol vidinės permainos Rusijoje vyks itin lėtai, kai kuriose dvišalių santykių srityse su Rusija susitarti bus sunku ir jokie nauji skambūs pavadinimai (kaip antai „modernizacijos partnerystė“ ir kt.) nieko nepakeis. ES vietoj kalbų apie „strateginę partnerystę“ turėtų labiau stengtis perduoti Rusijai aiškia žinia – ES pasiruošusi bendradarbiavimui su Rusija, tačiau ji nori matyti šioje šalyje aiškia pažangą, įgyvendinant tiek ekonomines, tiek politines reformas.

■ Parengta remiantis: CER.org.uk
(Nuotrauka iš CER.org.uk)

Masiniai neramumai Kirgizijoje privertė bėgti šalies prezidentą

Šių metų balandžio 6 d. Kirgizijos Talaso mieste kilo opozicijos šalininkų susirėmimai su vyriausybėmis pajėgomis, kurie jau balandžio 7 d. peraugo į šalies sostinėje Biškeke ir visoje šalyje kilusias masines riaušes. Jų metu žuvo kelios dešimtys žmonių, šimtai buvo sužeista, o Kirgizijos prezidento Kurmanbeko Bakijevo vyriausybė nuversta. Kaip pagrindinės priežastys įvardinamas šalies politinių jėgų ir visuomenės susiskaldymas į nuolat dėl įtakos kovojančius šiaurinę ir pietinę Kirgizijos dalį atstovaujančius klanus, Kirgizijos prezidento K. Bakijevo šeimos klanų įsigalėjimas šalies politiniame gyvenime, milžiniškas valstybės biudžeto deficitas, neteisėtas šalies vadovo K.

Bakijevo perrinkimas 2009 m. vasarą. Pagrindiniu neramumų pretekstu tapo dar šių metų kovą K. Bakijevo vyriausybės kelis kartus pakelti komunaliniai mokesčiai Kirgizijos gyventojams. Ekspertų teigimu, balandžio 6-7 d. masiniai neramumai (pasibaigę K. Bakijevo pabėgimu iš sostinės ir naujosios laikinosios Kirgizijos vyriausybės suformavimu) atskleidžia per pastaruosius kelerius metus susikaupusį Kirgizijos šiaurinės dalies gyventojų nusivylimą. Pabrėžtina, kad 2005 m. vykusios „Tulpių revoliucijos“ pagrindine varomąja jėga buvo šalies Pietus atstovaujančios politinės jėgos, todėl šiauriečiai visą laiką jautėsi menkai vertinami šalies politiniame gyvenime. Nors besislapstantis K. Bakijevas oficialiai neatsistatydino iš šalies vadovo pareigų, šių metų balandžio 11 d. sušauktame nepaprastajame laikinosios vyriausybės posėdyje iš K. Bakijevo buvo atimta teisinė neliečiamybė, o visos teisminės valdžios funkcijos perduotos laikinajai

vyriausybei. Buvusios Kirgizijos užsienio reikalų ministrės ir dabartinės laikinosios vyriausybės vadovės Rozos Otunbajevos teigimu, per ateinančias kelias dienas turėtų būti galutinai suformuotos naujos vietos savivaldos institucijos bei per mėnesį parengti šalies Konstitucijos ir Rinkimų kodekso projektai, kurie bus svarstomi visuotiniame referendume. Laikinoji šalies vyriausybė ketina funkcionuoti pusmetį, o vėliau surengti naujus šalies prezidento rinkimus. Ekspertų teigimu, vykusios masinės riaušės („Tulpių revoliucija-2“) buvo itin palankios Rusijai, seniai siekiančiai iš Kirgizijos išstumti JAV karinę bazę. Kirgizijoje, užimančiai itin svarbią strateginę padėtį dėl vykstančio karo Afganistane, savo karines bazes turi tiek Rusija, tiek JAV. Rusija linkusi nuolat spausti Kirgizijos vyriausybę dėl JAV karinės bazės iškeldinimo, nes laiko Kirgiziją savo įtakos zona. Priminsime, kad Kirgizija, 2009 m. vasarį gavusi 2 mlrd. JAV dolerių paskolą ir 150 mln. JAV dolerių pagalbą iš Rusijos, tą patį mėnesį įteikė JAV karinės bazės atstovams pranešimą apie iškeldinimą. Tačiau Vašingtonas susitarė su Kirgizijos vadovais, kad bazė ir toliau veiks mainais į tris kartus didesnę nuomos kainą - 60 mln. JAV dolerių. Kita vertus, Rusijos vyriausybė neigia bet kokias sąsajas su šių metų balandžio 6-7 d. įvykusi smurtiniu šalies valdžios perversmu, teigdama, kad paties K. Bakijevo padarytos klaidos išprovokavo neramumus.

● Parengta remiantis: *Kommersant.ru*
(Nuotrauka iš *Kommersant.ru*)

Prie Smolensko sudužo aukščiausius Lenkijos pareigūnus skraidinęs lėktuvas

Šių metų balandžio 10 d. ryte, leidžiantis Smolensko oro uoste, sudužo Lenkijos prezidento lėktuvas TU-154. Visi 96 Lenkijos delegacijos nariai, skridę į Katynės žudynių 70-ąsias minėjimo metines, žuvo. Per katastrofą Rusijoje žuvo Lenkijos prezidentas Lechas Kaczynskis, prezidento sutuoktinė Maria Kaczynska, paskutinis Lenkijos prezidentas tremtyje Ryszardas Kaczorowski, Lenkijos nacionalinio saugumo biuro vadovas Aleksandras Szczygla, Lenkijos nacionalinio banko vadovas Sławomiras Skrzypekas, Lenkijos ginkluotųjų pajėgų Generalinio štabo vadas generolas Franciszekas Gągoras, kiti aukšti valstybės pareigūnai. Pirminiais duomenimis, lėktuvas sudužo dėl blogų oro sąlygų ir pilotų klaidų tupdant lėktuvą. Pirmadienį paskelbtas gedulas visose ES šalyse.

● Parengta remiantis: *Kommersant.ru*
(Nuotrauka iš *Kommersant.ru*)